

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
www.ip-rs.si
gp.ip@ip-rs.si

Številka: 07122-1/2024/16

Datum: 3. 4. 2024

Ministrstvo za solidarno prihodnost

Gp.msp@gov.si

Zadeva: Mnenje glede ocene učinka na varstvo podatkov v zvezi s Predlogom Zakona o nujnih ukrepih za izboljšanje kadrovskih in delovnih pogojev ter zmogljivosti pri izvajalcih socialnovarstvenih storitev in dolgotrajne oskrbe (EVA 2023-2720-0026)

Zveza: Vaš dopis št. 0070-15/2023/30

Spoštovani,

prejeli smo vaš dopis, s katerim ste nam v mnenje posredovali oceno učinka na varstvo podatkov v zvezi s Predlogom Zakona o nujnih ukrepih za izboljšanje kadrovskih in delovnih pogojev ter zmogljivosti pri izvajalcih socialnovarstvenih storitev in dolgotrajne oskrbe (EVA 2023-2720-0026)

* * *

1. Uvodoma

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju: IP) pojasnjuje, da je po določbi prvega odstavka 35. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov; v nadaljevanju: Splošna uredba) ocena učinka v zvezi z varstvom osebnih podatkov (v nadaljevanju: ocena učinka) potrebna, kadar „je možno, da bi [dejanje obdelave] lahko povzročil[o] veliko tveganje za pravice in svoboščine posameznikov“. Upravitelj podatkov mora nato oceniti tveganja za pravice in svoboščine posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, in opredeliti ukrepe, predvidene za zmanjšanje navedenih tveganj na sprejemljivo raven, ter dokazati skladnost s Splošno uredbi (sedmi odstavek 35. člena). Skladno s priporočili Evropskega odbora za varstvo podatkov (v nadaljevanju: EDPB), kot so navedena v smernicah o ocenah učinka¹ velja, da če je upravljavec podatkov štel, da so tveganja zadosti zmanjšana, se lahko glede na razlago prvega odstavka 36. člena Splošne uredbe ter uvodnih izjav (84) in (94) obdelava nadaljuje brez posvetovanja z nadzornim organom.

Upravitelj podatkov se mora posvetovati z nadzornim organom vedno, kadar ne najde zadostnih ukrepov za zmanjšanje tveganj na sprejemljivo raven (tj. so preostala tveganja še vedno visoka). Poleg tega se mora upravljavec posvetovati z nadzornim organom vedno, kadar je to potrebno v skladu s pravom države članice in/ali kadar mora v skladu z njim pridobiti predhodno dovoljenje nadzornega organa glede obdelave za izvajanje naloge, ki jo upravljavec izvede v javnem interesu, vključno z obdelavo v zvezi s socialno zaščito in javnim zdravjem (peti odstavek 36. člena). EDPB poudarja še,

¹ Smernice glede ocene učinka v zvezi z varstvom podatkov in opredelitve, ali je „verjetno, da bi [obdelava] povzročila veliko tveganje“, za namene Uredbe (EU) 2016/679, 17/SL, DS 248 rev.01; dostopno na: https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/Mednarodno_delovanje/wp248_rev.01_sl.pdf

da obveznost hrambe evidence ocene učinka in njenega posodabljanja ostaja, ne glede na to, ali je glede na raven preostalega tveganja posvetovanje z nadzornim organom potrebno ali ne.

IP pojasnjuje, da je po določbi drugega odstavka 36. člena Splošne uredbe nadzorni **organ v roku do osmih tednov** po prejemu zahteve za posvetovanje pisno svetuje upravljavcu, kadar je ustrezno, pa tudi obdelovalcu, in lahko uporabi katero koli pooblastilo iz člena 58. To obdobje se lahko ob upoštevanju kompleksnosti predvidene obdelave podaljša za nadaljnjih šest tednov.

Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22; v nadaljevanju: ZVOP-2) v tretjem odstavku 24. člena določa, da **kadar se z zakonom določa obdelava osebnih podatkov, za katero je treba izdelati oceno učinka, predlagatelj predlogu zakona priloži oceno** učinka v skladu s 35. členom Splošne uredbe. Po proučitvi ocene učinka nadzorni organ poda mnenje glede obdelave osebnih podatkov, glede katerega se mora predlagatelj zakona opredeliti. Kadar ocene učinka ni treba izdelati, predlagatelj zakona opravi samo predhodno posvetovanje z nadzornim organom v skladu s 36. členom Splošne uredbe.

* * *

Na podlagi informacij, ki ste nam jih posredovali, vam v nadaljevanju na podlagi točke (a) tretjega odstavka 58. člena, v povezavi s 35. in 36. členom Splošne uredbe, tretjim odstavkom 24. člena in 5. točko prvega odstavka 55. člena ZVOP-2 ter 2. členom Zakona o informacijskem pooblaščenču (ZInfP; Uradni list RS, št. 113/05, 51/07 – ZUstS-A) posredujemo naše neobvezno mnenje v zvezi s predloženo oceno učinka.

* * *

2. Pregled ocene učinka

2.1 Splošne ugotovitve

IP ugotavlja, da gre po vsebini za zakonodajno oceno učinka, ki sledi prilagojeni metodologiji za pripravo zakonodajnih ocen učinka v zvezi varstvom osebnih podatkov za učinkovito izvajanje 24. člena ZVOP-2. Razlike med t.i. zakonodajnimi in projektnimi ocenami učinka glede varstva osebnih podatkov smo pojasnili na posebni podstrani o ocenah učinka, ki je je dostopna na:

<https://www.ip-rs.si/zakonodaja/reforma-evropskega-zakonodajnega-okvira-za-varstvo-osebnih-podatkov/klju%C4%8Dna-podro%C4%8Dja-uredbe/ocena-u%C4%8Dinka-v-zvezi-z-varstvom-podatkov/#a4>

Posebej opozarjamo na zahteve drugega odstavka 6. člena ZVOP-2 glede sestavin, ki naj bi jih vsebovali zakoni, ki urejajo obdelave osebnih podatkov zaradi izvajanja zakonske obveznosti, javnega interesa ali izvajanja javne oblasti, in sicer:

(2) Obdelava osebnih podatkov v javnem sektorju in v zasebnem sektorju je zaradi izvajanja zakonske obveznosti, javnega interesa ali izvajanja javne oblasti v primerih iz točk c) in e) prvega odstavka ter drugega in tretjega odstavka 6. člena Splošne uredbe zakonita le, če obdelavo osebnih podatkov, vrste osebnih podatkov, ki naj se obdelujejo, kategorije posameznikov, na katere se ti osebni podatki nanašajo, namen njihove obdelave in rok hrambe osebnih podatkov ali rok za redni pregled potrebe po hrambi določa zakon. Če je mogoče, se v zakonu določijo tudi uporabniki osebnih podatkov, posamezna dejanja obdelave in postopki obdelave ter drugi ukrepi za zagotovitev zakonite, poštene in pregledne obdelave.

2.2 Formalni pregled celovitosti ocene učinka

IP je najprej pregledal predloženo oceno učinka z vidika njene celovitosti *smiselno* skladno s sedmim odstavkom 35. člena Splošne uredbe.

Ugotavljamo, da ocena učinka sledi smernicam IP glede priprave zakonodajnih ocen učinka in temelji na metodologiji, ki jo je pripravil IP².

2.3 Vsebinski pregled ocene učinka

Bistveni element zakonodajnih ocen učinka je pravočasna identifikacija tveganj za spoštovanje temeljnih načel varstva osebnih podatkov. Predlagatelj mora v oceni učinka opraviti in dokumentirati svoje odločitve, kot so: zakaj je bil izbran predviden nabor osebnih podatkov, ali so nameni obdelave legitimni, jasno opredeljeni, ali so natančno opredeljeni upravljavci osebnih podatkov, morebitno skupno upravljanje, povezovanje podatkov, uporabniki podatkov, ali so roki hrambe upravičeni glede na zasledovane namene ipd. Argumenti morajo biti jasno navedeni in ne zgolj v obliki pavšalnih trditev, da je bilo določeno temeljno načelo upoštevano. Prav tako morajo biti opravljeni ustrezni razmisleki, ali iz predvidenih obdelav osebnih podatkov, kot bodo potekale v praksi, izhajajo kakšna posebna tveganja z vidika varstva osebnih podatkov, ki jih je možno in smiselno nasloviti že na ravni zakona (takšni so zlasti posebni zaščitni ukrepi, kot npr. dolžnost informiranja posameznikov, notranji nadzor ipd.).

Glede 11. člena predloga zakona opozarjamo na tveganje, ki v oceni učinka ni analizirano, in sicer da bi izvajalci vsled zakonske ureditve sofinanciranja nekaterih sodobnih tehnologij in pripomočkov, kot so npr. samostojni sistemi za spremljanje in beleženje vitalnih funkcij in samostojni sistemi za spremljanje uporabnikov na daljavo, šteli, da je uporaba tovrstnih sistemov že *a priori* dopustna in zakonita, saj je *urejena v zakonu*. Gre namreč lahko za – kljub legitimnosti interesov in učinkovitosti uporabe tovrstnih sistemov – relativno invazivne sisteme z vidika varovanja osebnih podatkov in zasebnosti posameznikov, zato bi bilo primerno v zakonu opredeliti ustrezne varovalke ali opozorila. Uporaba tovrstnih sistemov bi po vsej verjetnosti terjala predhodno izdelavo (t.i. projektne) ocene učinka po 35. členu Splošne uredbe, ki jo pripravi izvajalec in na katero lahko pridobi mnenje IP v postopku predhodnega posvetovanja po 36. členu Splošne uredbe.

V 17. členu je po mnenju IP glede upravljavcev zbirk osebnih podatkov podan napačen sklic na 15. člen (moral bi biti sklic na 16. člen, kjer so opredeljene zbirke osebnih podatkov). Podobno so v 18. členu napačni sklici na predhodne člene (namene obdelave podatkov namreč določa 15. člen, zbirke osebnih podatkov in nabor podatkov pa 16. člen predloga zakona) ter v 19. členu, kjer je sklic na 15. člen, moral pa bi biti sklic na 16. člen predloga zakona.

Po določbi 17. člena predloga zakona naj bi bila upravljavec zbirke podatkov iz prvega in drugega odstavka 15. člena ZNURK izvajalec iz tega zakona, iz tretjega odstavka 15. člena tega zakona pa ZRSZ, ni pa opredeljeno, kakšna je vloga ministrstva, ki zasleduje vse namene obdelave, kot so opredeljeni v 15. členu, kar pomeni, da gre vsebinsko za upravljavca osebnih podatkov in bi to moralo biti jasno navedeno v 17. členu predloga zakona.

Glede načela preglednosti in poštenosti, upošteva številne pomanjkljivosti glede ustreznega informiranja posameznikov o obdelavi osebnih podatkov v praksi, priporočamo, da se v 20. členu doda odstavek, s katerim se zaveže upravljavce po tem zakonu k ustreznemu informiranju posameznikov o obdelavi osebnih podatkov pri pridobivanju njihovega soglasja oziroma privolitve. Pri

² https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/RAZNO/Metodologija%20zakonodajne%20ocene%20u%C4%8Dinkov_jul202.docx

tem – kot podrobneje pojasnjujemo v mnenju na predlog zakonskih določb – je potreben ponoven premislek o ustreznosti privolitve kot pravne podlage, saj mora biti privolitev glede na zahteve za veljavnost privolitve po 7. členu Splošne uredbe podana prostovoljno (in se posledično lahko tudi prekliče), kar pa v opisanem sistemu, kjer obdelava osebnih podatkov poteka na podlagi vloženega zahtevka in ne more biti povsem prostovoljna, ni ustrezno.

Na več mestih v oceni učinkov je moč zaslediti zgolj kategorične navedbe, da je določen vidik upoštevan, ni pa iz ocene učinkov mogoče razbrati argumentov ali obrazložitev, iz katerih bi se dalo takšno trditev tudi preveriti, npr.:

- točka 3.3 - upoštevanje načela ustreznosti, relevantnosti in omejenosti obdelave glede na namene (navedba v oceni učinka: »DA: Obdelava je ustrezna, relevantna in omejena na to, kar je potrebno za namene, za katere se podatki po ZNURK obdelujejo.«);
- točka 7.2 - primernost ukrepov za doseg zadanih ciljev (navedba v oceni učinka: »DA.«
- točka 7.4. – sorazmernost ukrepov glede na zadane cilje (navedba v oceni učinka: »DA: Ocenjuje se, da gre za sorazmeren ukrep ob upoštevanju potrebe po zbiranju določenih kategorij podatkov glede na namen in vrsto ukrepa, ki se izvaja po ZNURK«).

Določene obrazložitve glede upoštevanja navedenih načel je sicer deloma oziroma posredno možno razbrati iz zakonodajnega gradiva, primerno pa bi bilo, da so v oceni učinkov navedeni vsaj sklici na mesta, kjer so takšne navedbe.

S spoštovanjem,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravil:

mag. Andrej Tomšič,
namestnik informacijske pooblaščenke

Poslati:

- naslovníku (e-pošta).